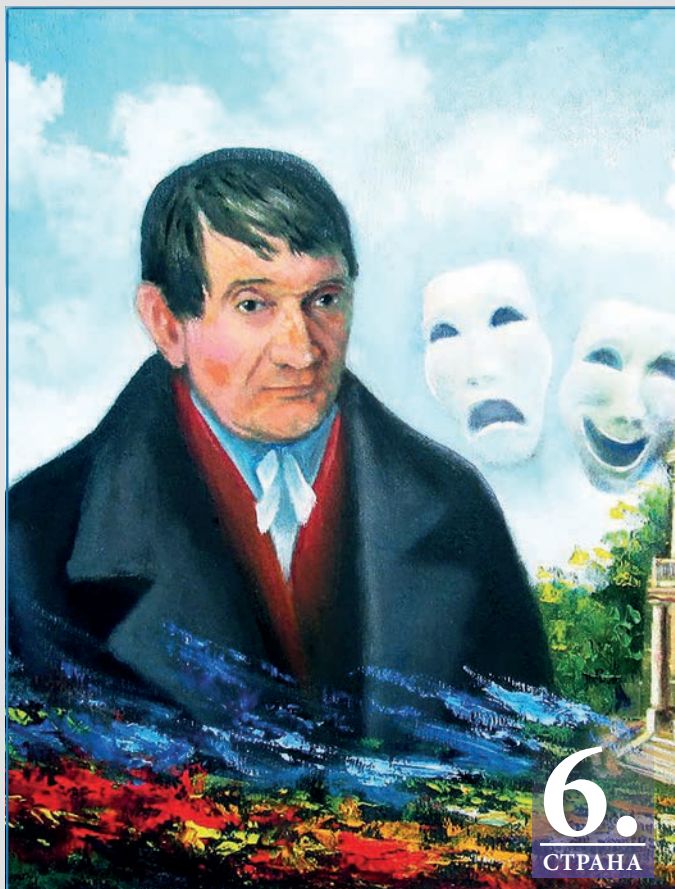

Комад у којем препознајемо сопствене жеље

4.
СТРАНА

6.
СТРАНА

Креативност не познаје границе

10.
СТРАНА

Обележен јубилеј Јоакима Вујића

3.
СТРАНА

„Банатски сабор“, чувар нашег мелоса

ПОЛИТИКА

Ко ће одлучивати о Заједници српских општина

Председник није за француско-немачко посредовање

Председник Србије Александар Вучић одбацио је идеју да се о Заједници српских општина (ЗСО) на Косову и Метохији расправља у оквиру француско-немачког плана за КиМ. Приштина је у међувремену послала додатно особље на административне прелазе Јариње и Брњак, након што је 11 цариника са севера КиМ поднело оставке.

некаквим закључним споразумом, а то је требало да буде у првом споразуму. Ми смо мало и слаби, нисам нешто нарочито паметан, али нисам ни идиот. Немојте да правите од свог руководства идиоте. Нема ништа од тог посла", одговорио је Вучић на питање новинара, о спекулацијама медија да постоји план у три тачке за решење актуелне ситуације на КиМ чија је суштина да се Србија сагласи да се о захтеву за ЗСО расправља у оквиру француско-немачког плана.

Замољен да прокоментарише изјаве америчког амбасадора у Приштини Џефрија Ховенијера који је рекао да је забринут због 21. новембра (за када је Курти најавио казне за Србе који нису пререгистровани аутомобиле) и да што пре треба

„Како мислите да нам неко ставља нешто што тобож треба да добијемо расправљати о ЗСО Вучић је рекао да је Ховенијер с правом уплашен.

„Као што сам и ја уплашен, јер сам после јулске кризе, крајем августа у Бриселу рекао да имамо проблем са личним картама. Рекао сам ми ћемо предочити нешто што није лако за нас, али је то у оквиру наше политике и Отвореног Балкана и то је нешто што је немогуће да неко одбије. Да би превазишли ту ситуацију, али око таблица је то немогуће", навео је Вучић.

Он каже да су га тада молили да то уради, да ће они преузети на себе бригу око таблица.

„Рекли су наш је посао да убедимо Куртија да се то реши другачије и као што видите, није се решило ништа", рекао је председник Србије.

Додао је да говори ствари које не мора, само да би показао како смо сатерани у ћошак, што су Срби са целог Косова разумели и сад је, како истиче, много теже.

„Како ћу ја сад да им кажем да се сутра врате у институције? Срећом, они су сами поставили услове. Нема од тог посла ништа, док се не испуне оба услове и то је то", поручио је Вучић.

Приштина је послала додатно особље на административне прелазе Јариње и Брњак, након што је 11 цариника са севера КиМ поднело оставке, рекао је портпарол царине Адријатик Ставиљеци.

„Да, додатно особље је послато. Све позиције су попуњене", навео је Ставиљеци за Газета експрес, два дана након што је 11 цариника поднело оставке.

Потом је данас министар унутрашњих послова привремених приштинских институција Џељал Свечла посетио Јариње, где је, како је навео на Фејсбуку, разговарао са полицијским и царинским службеницима, преноси Танјуг.

Он је изнео тврдњу да су приштински званичници одлучили у томе да гарантују владавину права „у сваком кутку" КиМ и служе и штите грађане без разлике, што је, како је навео, гаранција за очување мира и безбедности.

Последње најаве приштинских функционера да тзв. косовске безбедносне снаге могу да делују на територији читаве покрајине, укључујући и север, још једна је алармантна претња и злокобна најави из Приштине с циљем протеривања Срба са њихових вековних огњишта, упозорио је данас директор Канцеларије за Косово и Метохију Петар Петковић.

Петковић је навео да „Београд никоме неће дозволити да од Срба на КиМ прави глинене голубове и увек ће бити уз свој народ" и позвао међународне мисије да се „јасно одреде према оваквој неодговорној и опасној најави Куртијевих сарадника који само желе сукобе, тензије и нове кризе".

„Свим међународним факторима јасно је да такозване КБС немају шта да траже на северу покрајине, али Курти и његови посилни очигледно желе да крше посебно оне споразуме који чувају мир и гарантују безбедност Срба на КиМ, јер тако хоће да се обрачунају са нашим народом у покрајини, посебно Србима на северу", саопштио је Петковић.

Према споразуму који је са властима у Приштини 2013. године потписао и гарантовао тадашњи генерални секретар НАТО Андерс Фог Расмунсен, подсетио је Петковић, недвосмислено се каже да било које војне формације из Приштине не могу деловати у четири општине на северу Косова и Метохије, без претходног дуплог одобрења команданта Кфора и четири градоначелника са севера Косова и Метохије.

„Нека се у Приштини не играју ватром и престану да запаљивим изјавама, најавима и потезима додатно дестабилизују безбедносну ситуацију на Косову и Метохији коју су већ нарушили својим једностраним и противправним и насилним потезима у вези са таблицама", рекао је директор, преноси Танјуг. ■

Петер Сијарто о енергетској кризи

„Турски ток” једини сигуран гасовод

Министар спољних послова и спољне трговине Мађарске Петер Сијарто каже да је оперативни „Турски ток”, који ће пролазити и кроз Србију, кључ енергетске безбедности Мађарске.

Сијарто је, говорећи на прошлонедељном самиту Савета туркофоних држава (ОТС) у Самарканду у Узбекистану, рекао да се Европа сада бори да обезбеди сигурно снабдевање енергентима.

„Ако погледамо чињенице без политичке и идеолошке пристрасности, јасно је да се снабдевање енергентима не може обезбедити без туркофоних држава", рекао је Сијарто.

Он наглашава да је „Турски ток”, који ће гас у Мађарску и ЕУ допре-

мити преко Турске, Бугарске и Србије једини сигурни и логични начин за обезбеђивање стабилног снабдевања енергентима.

Сијарто је навео да ће Мађарска увозити и тзв. „зелену електричну енергију" из Азербејџана, у складу са споразумом те земље и ЕУ о увозу струје преко Грузије, Румуније и Мађарске. Он је рекао да је на самиту ОТС усвојена одлука о формирању инвестиционог фонда у коме ће учествовати и Мађарска.

„Привлачење инвестиција у Мађарску је кључна стратегија владе за спречавање рецесије, а обим инвестиција источних земаља премашио је западне још 2018. године", рекао је Сијарто.

Он је напоменуо да је у протеклих 12 година приход од трговине између Мађарске и туркофоних држава по-

растао два и по пута, на 4,5 милијарди долара.

Овогодишњем самиту Савета туркофоних држава присуствовали су лидери Азербејџана, Казахстана, Киргистана, Турске и Узбекистана, са Мађарским и Туркменистанским представницима као посматрачима. ■

Одржан 27. Банатски сабор

СУСРЕТИ

Дешчански празник народне музике и песме

Ако један сабор доживи толико година, колико их има „Банатски сабор“, онда манифестација заслужује све похвале. Квалитет је уочљив, па треба очекивати да ће се у Дески још дуго одржавати овај фестивал, на којем су се 5. новембра представили врсни чувари наше народне музике, у организацији месног КУД-а „Банат“.

Ова традиционална манифестација се вратила у свој устаљени организациони ток. Сабор је, слично ранијим годинама, отпочео вечерњем у месном српском православном храму и наступом извођача који негују православну духовну песму и литургијске опусе.

Духовни део сабора поново је одржан након двогодишње паузе, изазване пандемијом.

Овом приликом најпре су наступала деца, полазници веронауке дешчанске Српске основне школе, подружнице будимпештанског Српског образовног центра „Никола Тесла“, да би одмах потом присутним верницима посебан свет духовне, православне музике дочарао црквени хор из Великог Семиклуша у Румунији, предвођен протојерејем Дином Чоковом.

У оквиру Смотре српске културе представљање оркестара, инструменталиста, вокалних солиста, састава и хорова, који гаје и негују српски народни мелос и музику у Мађарској, уприличена је у месном Сеоском дому, где су се поред домаћих учесника појавили и гости-извођачи из Румуније.

Фестивал је поздравним речима отворио Кристифор Брцан, председ-

ник дешчанског КУД-а „Банат“, који се осврнуо на успешно учешће ансамбла у Бриселу, на завршном надметању конкурса у склопу такмичења „Interreg Project Slam“.

Интеррег пројекат „Ручна радноћ – будућност из прошлости“ Дешчана освојио је више првих места, а у апсолутном надметању, иза Украјинаца, заузео је високо друго место.

Публика је великим аплаузом поздравила још један заслужени пласман дешчанског удружења, чији су чланови Оркестра „Банат“ свечано отворили 27. по реду „Банатски сабор“.

Музичарима се придружила и солисткиња Естер Фрањо Вучин, а домаћине су на бини заменили ученици Оркестра хармоника при Музичкој школи „Фриђеш Шандор“ из Пантелије, на челу са музичким педагогом Мелиндом Јухош.

И ове године међународни карактер фестивалу дао је наступ музичара и певача из Румуније. Први су на позорници наступали „Темишварски тамбураши“, првенствено ученици Гимназије „Доситеј Обрадовић“ из Темишвара, предвођени познатим примашем и концерт-мајстором Зораном Бугарским Брицом.

„Лале из Баната“ се сматрају незаобилазним учесницима саборске манифестације, баш као и Божидар Путник, солиста из Новог Сентивана, којем је музичку пратњу обезбедио поменути оркестар предвођен хармоникашем Максом Русом.

Изнаенађење вечери била су мала деца, полазници „Школе тамбуре“ из Деске. Први јавни наступ малишана, који су тек почели да свирају под управом маистра Зорана Бугарског Брице из Новог Сада, већ је доказао да су веома брзо заволели популарни жичани инструмент. Нема сумње да ће, ако буду истрајни, стасати у сјајне свираче и кренути стопама својих предака.

На фестивалској манифестацији наступала је и Група „Генерација“ из Румуније, коју је пратио тамбурашки оркестар, предвођен врским тамбурашем Томиславом Ђурићем.

Млади фрулаш Рувен Фридман из Деске и овај пут је својим зрелим свирањем на фрули, у пратњи Оркестра „Банат“, одушевио публику, а исто су учинили и ученици „Школе тамбуре“ из Мохача, предвођени својим мајстром Јожефом Ковачем Вершендијем.

Вокално-инструментални састав „Бисери“ из Великог Семиклуша, такође је одушевио заљубљенике у српски народни мелос, а након прошле, и ове године, својим виртуозним свирањем истакао се Оркестар „ViGaD“ из Сентандреје. То су млади музичари, које предводи Винце Ередич (син Габора Ередича, руководиоца Оркестра „Вучичић“) и већ сада се сматрају правим следбеницима „Вучичића“ и „Шендергеа“. Наступ је испраћен бурним аплаузима и овацијама публике.

Овогодишњи фестивал није могао да прође без чланова Тамбурашког ор-

кестра „Лале са Мориша“ из Чанада, у Румунији, на челу са Томиславом Ђурићем, а 27. по реду саборску манифестацију заокружио је наступ дуета Неда Николић (фрулашица) и Крунослав Кића Агатић (хармоника).

Публика је могла да ужива у разним колима сјајних инструменталиста, које су извели: друга фрула Србије и врсни хармоникаш у Мађарској.

„Банатски сабор“ у Дески је испунио сва очекивања. То је потврдио и Зоран Бугарски Брица, један од руководилаца Центра тамбурашке културе из Новог Сада, који је рекао: „Захваљујући вечерашњим учесницима фестивала, можемо потврдити да Банатски сабор има јако добру улогу, јер окупља све генерације. Осим тога, независно одакле долазе, из Србије, Румуније или Мађарске, сви доносе нешто са собом, што је карактеристично за крај одакле пристижу. Кроз репертоар се могло приметити да се чува и негује традиција, као и друга врста музике. То је заиста лепо и похвално. Улива наду чињеница да све већи број младих негује српску народну песму и музику, а томе доприносе и Школе тамбуре, а међу њима и дешчанска, и темишварска. Свакако се мора наставити рад на овом пољу. Треба да укључимо и разне стручњаке, од педагога, до етномузиколога и других, јер, важно је већ на самом старту усадити љубав деци и омладини, према нашој музици и песми. Све то ради будућности. Једна од станица јесте и „Банатски сабор“, који пружа могућност да се деца искажу и докажу, како би касније стасала у добре певаче, свираче, па и професионалце и тако претекли своје учитеље.“

Овогодишњи 27. по реду Банатски сабор суфинсирани су Уред премијера и Фонд „Бетлен Габор“.

П. М.

КУЛТУРА

Нова премијера у Српском позоришту у Мађарској

Комад у коме препознајемо сопствене тајне жеље

На сцени Српског позоришта у Мађарској премијерно је приказана представа јерменског народносног позоришта „Artashat“, по тексту Тимеа Антал и Тинде Тројан, под називом „Tündérsás Hotel & Spa“. Улоге тумаче глумице различитих националности, чланице Народносног позоришног удружења, а комад је режирао Тибор Ембер.

Ова весела музичка комедија пружила је оно што нам је највише потребно пред долазак празника, а то су опуштање и смех. Прича се одиграва у једном СПА хотелу, где нас шест жена уводи

режију, глуму и музику, на крају се испостави да сви желе исту ствар, да воле и да буду вољени. Улоге тумаче Зорица Јурковић, Шарлота Зелдхеђи, Федра Алмошд, Линда Тот Келер, Изабела Вајда, Естер Конц и Фотиос

у своје приче, обојене националном припадношћу. Свака има своју културу, своје карактеристике, свој живот у својим културним оквирима. У представи су приказане комичне ситуације, у којима просечни гледалац лако може да препозна себе. Уз одличну-

Колатос.

После успеха представе „Чорба“, која је пре неколико година изведена у истом саставу, Зорица Јурковић је дала идеју да се поново направи слична „женска“ прича, која се дешава у велнес хотелу. Писање текста је

поверено Тимеи Антал и Тинди Тројан, којима је ово био први пут да се прихвати оваквог, заједничког задатка. После много разговора о фабули и ликовима, родила се ова музичка комедија.

Прича почиње у хотелу, који воде власница и њена асистенткиња. У хотел стижу Јерменка, Гркиња, Немица и Српкиња, као и тајанствени мушкарац, чији се идентитет открива тек на крају представе. Немица Берта је старија госпођа, искусна и стални је гост хотела. Хелена Гркиња и Славица Српкиња, сличних су година и обе

су пословне жене. Током представе између њих се развија однос, који их доводи до пословног партнерства. Јерменка Карине је млада жена, коју је одрасла са баком и њена комуникација са људима се своди на интернет, преко њене емисије о кувању. Појављује се и тајанствени мушкарац, око кога се развија заплет, али се на крају испоставља да је он гледалац Каринине емисије.

„Нисмо желеле да се потенцирају особености народности, него само да се наговесте, рецимо музиком и то савременом. Карактери су кроз различити. Смештене у исти хотел, кроз различите ситуације жене се на крају зближавају, причају о својим искуствима у животу, односу са мушкарцима и на крају испливава оно што је најважније у животу“, изјавила је Тинде Тројан за наш лист.

У режији су први пут званично опробао Тибор Ембер, дугогодишњи глумац Српског позоришта у Мађар-

ској, и показао свој талент и на овом пољу. Још увек под утиском премијере, није много говорио, осим да рад са глумицама није био лак, да је било и „варница“, али да је на крају резултат био онакав какав је очекивао.

Зорица Јурковић је, такође, задовољна премијером и представом, која у неку руку представља наставак комада „Чорба“.

„Пробни период је трајао дуже од очекиваног, тешко смо могли да се усагласимо око термина за пробе. Била сам узбуђена, јер сам са Тибором први пут била у односу глумац-реди-

тељ. Али функционисало је беспрекорно. Сарадња са Федром је била сјајна, а и са две нове коленице, Шарлотом и Изабелом, које су први пут глумиле са нама“, рекла нам је Зорица Јурковић.

К. П.

Српска школа у Батањи

Припремни програми за предшколце

Батањска двојезична српска основна школа и забавиште је од новембра месеца покренула припремни програм за предшколце. Колектив ове институције се одлучио на овај корак, како би олакшали малишанима из забавишта полазак у школу и што боље их припремили за тај велики корак. Циљ васпитно-образовног рада у оквиру припремног предшколског програма је да се допринесе целовитом развоју детета, његових способности и вештина, проширења искуства и постојећих знања, богаћење дететових сазнања о себи, другима и свету око себе и припрема зрелости детета пред полазак у школу.

Педагозима је у плану да се у току припремног предшколског програма дете, заједно са вршњацима, припре-

ма за оно што следи у школи. Кроз игру ће стећи вештине, које ће моћи да примени и у свакодневним активностима.

Прва, послеподневна радионица протекла је у дружењу и учењу. Водиле су је учитељице Маријана и Станислава. На њихову радост придружили су им се бројни малишани из старије узрасне групе. После кратког упознавања и представљања, малишани су добили графомоторичке задатке. Развој fine моторике код деце је веома важна компонента за каснију реализацију свих интелектуалних процеса, а који су присутни током дететовог школовања. Fine моторичке способности су нарочито важне за дететов развој говора, пажње, памћења, логике и размишљања. Забавиштанци су били видно узбуђени, тру-

дили су се да што боље ураде графомоторичке вежбе. Учитељице су након тога припремиле интересантне игре са штипаљкама. Поподневно дружење завршили су уз музику. Једна од омиљених дечијих песама, мрдалица, уз коју малишани лако науче називе делова тела, „Глава, рамена, стомак, колена“, постала је прави хит међу њима.

Малишани из старије групе су већ следећег дана очекивали да опет крену до школе и да наставе дружење са учитељицама. То најбоље говори како су се осећали на овим радионицама. Припремни програм за предшколце наставиће се током новембра и децембра месеца, на радост малишана и њихових родитеља.

С. Ђ.

Презентација наше баштине

Српски дан у батањској Дечјој кући

Малишани српског забавишта из Батање су почетком новембра представили српску културну баштину у Дечјој кући, која већ годинама приређује овакве програме, како би родитеље и децу, будуће ученике, упознали са народностима које живе у Батањи. Тако су се својим суграђанима представили и чланови српске заједнице, деца старије узрасне групе из забавишта. У пратњи васпитачица и дадиља, свим заинтересованим, тог дана су се представили рециталом, народном игром и песмом. Обучени у српску народну ношњу, допринели су комплетном утиску на све присутне. Публика је великим аплаузом награђивала спретне малишане, који су унели велики труд у свој наступ. Одлично увежбани, девојчице и дечаки су за крај програма одиграли кореографију „Катанка“. Малишанима су се после прикључили и најмлађи гости и њихови родитељи и заједно направили

једно велико коло, у коме су и они пробали чари српског фолклора, чији ритам никога не оставља равнодушним.

Нису мањкали ни комплименти за укусно припремљене српске специјалитете, које су васпитачице и дадиље дан раније припремиле у друштву запослених из Дечије куће, уједно им преносећи начине припреме и „тајне рецепте“ српских специјалитета. На менију се тог дана нашла мућкалица и проја. После културно-уметничког програма сви присутни су дегустирали српске специјалитете.

Запослени из обе институције су овом приликом даровали једни другима симболичне поклоне у знак сећања на ово дивно дружење. Већина малишана из српског забавишта своју социјализацију започела је баш у овој Дечијој кући, у којој деца до три године, заједно са родитељима, проводе квалитетно време, уз пуно организованих креативних програма. Повратак у њу било је

обострано задовољство. Илдико и Силвија, васпитачице, које већ година дочекују малишане у Дечијој кући и раде са њима, тог дана добиле су пуно загрљаја и осмеха од малишана из српског забавишта, који их нису заборавили и још увек се сећају лепих дана, проведених у њиховом друштву.

С. Ђ.

Студентски програм у Сегедину

Литерарно вече и додела стипендија

Дани српске културе у Сегедину ове године проширени су новим програмским садржајем. Сегединска српска заједница (ССЗ), предвођена Миленком Радићем, председником ове цивилне организације, одлучила је да у манифестацију уврсти и програм који ће се фокусирати на студенте сербистике Сегединског универзитета.

Управа ССЗ је у сагласности са руководством Института за словенске језике постигла договор да се распише конкурс за студенте сербистике, у циљу доделе стипендија онима који успешно учествују на конкурсима „Прочитај књигу“.

У сагласности са предавачима, Агнезом Качибом, универзитетским доцентом у пензији и Роландом Орчицом, универзитетским ађунтом, у тексту конкурса је наведено десетак наслова из Србије и Мађарске, па су студенти имали прилике да о одабраним делима изнесу своје анализе и запажања.

Од пријављених студената, Емилија Рац се определила за сумирање утисака о „Дневнику о Чарнојевићу“, лирском роману Милоша Црњанског.

Избор Сенада Емре пао је на приказ недовршене хронике једног детињства, аутобиографску књигу српског писца Ђорђа Лебови-

ћа, која носи наслов „Семпер идем“, док је Патрик Фигура одабрао збирку приповедака Данила Киша „Гробница за Бориса Давидовића“.

Током вечери, која је одржана 3. новембра, у згради Сегединске српске православне црквене општине, пријављени студенти су се најпре представили, а потом су изнели образложење зашто су се одлучили за изабрано литерарно дело. Књижевни форум водио је професор Роланд Орчик, а главни актери вечери су путем краћих анализа презентovali поруке књижевних остварења.

Радове судената оценила је стручна комисија, у саставу Агнеза Качиба и Роланд Орчик, који је задовољно констатовао да су конкурсанти одабрали доста комплексна дела за тумачење и свој део посла обавили су на завидном нивоу.

Учесницима конкурса је Сегединска месна српска заједница доделила стипендију у износу од 40.000 форинти.

П. М.

Обележена два века од рођења Јакова Игњатовића

Српска академија наука и уметности обележила је велики јубилеј – 200 година рођења најпознатијег Сентандрејца, Јакова Игњатовића, научним скупом, одржаним 7. новембра. Била је то прилика за свеобухватне осврте научних истраживача на живот и стваралаштво овог књижевника, новинара, адвоката, политичара и члана Српског ученог друштва, односно Српске краљевске академије.

Злата Бојовић

Научни скуп је отворила академик Злата Бојовић, која је говорила о пореклу породице Игњатовић, о школовању Јакова Игњатовића, о његовим свестраним активностима књижевника, новинара, адвоката, политичара и члана Српског ученог друштва, односно Српске краљевске академије од 1864. године. Нагласила је да је Јаша био и члан Матице српске у Новом Саду и носилац српског Ордена Свети Сава. Почео је да пише у романтичарском маниру, да би касније завршио као реалиста, па се сматра зачетником реалистичког друштвеног романа код Срба.

Злата Бојовић је навела дела Јакова Игњатовића, која су значајна за историју књижевности. Написао је патриотско-историјске романе „Ђу-

рађ Бранковић”, „Краљевска снаха”, недовршени роман „Дели-Бакић”, као и приповетке „Крв за род” и „Манзол и Џемила”. Знатно је обимнији његов рад на социјалном роману, а његовим најуспелијим делима критичари сматрају романе „Чудан свет”, „Васа Решпект”, „Вечити младожења”, „Стари и нови мајстори” и последњи, најобимнији „Патница”.

У својим романима и приповеткама Игњатовић слика савремени живот српског друштва у Војводини, али у њима поред реалистичког приказивања, преовлађују хумористички и авантуристички елементи, нарочито у романима „Тридесет година из живота Милана Наранџића” и „Трпеп спасен”.

На скупу је речено да је Јаков Игњатовић значајан за оквире европске

и српске књижевности и да су присутни његови утицаји на развој романа у српској књижевности, мемоаристици, видовима приповедања, поезији, језику и стилу.

Своја излагања имали су познати књижевници и научни радници. Тако је Горан Максимовић приказао хронолошки како је Јаков Игњатовић представљан у нашим историјама књижевности. Горана Раичевић је описала однос Јована Скерлића према Јакову Игњатовићу, који је био у почетку сасвим негативан, да би касније променио мишљење, представивши га као романописца, из чијег дела извире интензиван живот, и да су његова дела истинитија од саме историје. Сматрао је „Вечитог младожењу” нашим најбољим друштвеним романом.

Александар Милановић је говорио о дијалектизмима, разговорним позајмљеницама и туђицама, уопште о аутентичном жаргону у роману „Милан Наранџић”. Споменуто је низ примера за турцизме, хунгаризме, англицизме, а није изоставио ни славенизме, онако како их налазимо код Доситеја и Видаковића.

Исидора Бјелаковић је истакла како је Игњатовић за свој језик говорио да је „полиглотски српски”, наводећи у делу „Ђурађ Бранковић” примере ијекавског говора.

Чила Уташи је говорила о мултинационалном саставу Будима, о превази Немаца у доба јозефинизма, што у књижевности има за последицу кратку форму, тзв. слике из живота (нем. Lebensbild), а што се уочава и у делима Јакова Игњатовића. Осим тога, карактеристично је да Игњатовић приповеда у презенту.

Татјана Јовичевић у свом реферату указује на елементе хумора, а исто тако и трагике, посебно у роману „Вечити младожења”. Напомиње да је Игњатовић добио епитет првог српског реалисте, а да га је Скерлић означио као српског или сентандрејског Балзак.

Катарина Вучић је говорила о Игњатовићевим мемоарима и његовим написима о књижевности, у којима Јаша истиче да је опстанак народа немогућ без националне књижевности.

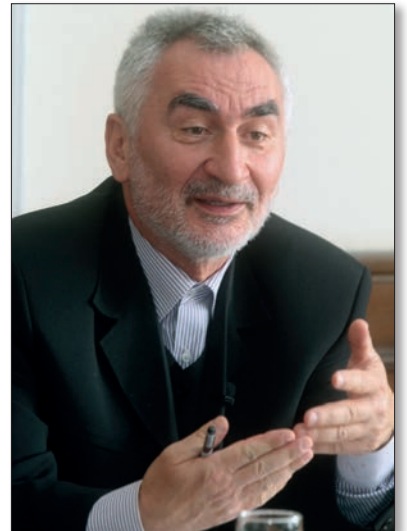
Драгана Вукчевић је говорила о лику галантома као типској фигури, у књижевном делу Игњатовића, којом приликом је тежиште на самопадљивости јунака, а не на јунакињи.

Зорица Несторовић је излагала о мемоарима, у којима аутор сведочи о бурном времену и револуционарним историјским догађајима, а истовремено даје и своју улогу у том времену.

Зорица Хаџић је осветлила однос Јована Јовановића Змаја према Игњатовићу и то у његовим написима у „Стармалом”.

Миливој Ненин је говорио о Живојину Бошкову и његовој улози у приређивању Игњатовићевих дела.

Маријета Вујићић је изнела своја сећања о доприносу Стојана Вујићића у афирмисању Јакова Игњатовића, као средишње фигуре у културном и националном животу Срба у Мађарској, са посебним нагласком на оснивање Задужбине Јакова Игњатовића

Миливој Ненин

са седиштем у Будимпешти, на стогодишњицу пишчеве смрти, 1989. године.

Ово је био само један у низу научних скупова посвећених Јакову Игња-

Исидора Бјелаковић

товићу поводом 200 година од рођења овог значајног писца, о чијем се раду у току ове године нарочито пуно писало и говорило у многим научним и културним институцијама, школама и библиотекама.

Славица Зељковић

Зорица Хаџић

Горана Раичевић

Едукативна акција нашег листа

ЕДУКАЦИЈА

Наде у нови узлет српске писане речи у Мађарској

Први сусрет полазника пријављених за похађање обуке у Школи креативног писања „Теодор Павловић“ Српских недељних новина, одржан је прошле суботе, у просторијама КМЦ-а „Српски венац“ у Будимпешти. Уредништво листа жели да оваквим акцијама пробуди интересовање млађе популације Срба у Мађарској, за комуникацију на српском језику и уопште, за љубав према писаној речи и новинарству.

Полазници СНН-ове Школе креативног писања „Теодор Павловић“, током ове јесени и зиме, уз помоћ стручних предавача, усвајаће знања и вештине у области комуникација, с посебним акцентом на новинарске технике и жанрове.

„Број полазника ограничили смо на десет особа, како би рад био ефикаснији и како би предавачи могли да се посвете свакоме од њих, понаособ. Вирус грипа је спречио неколико пријављених да нам се већ сада придруже, па ће то учинити од следеће суботе“, каже др Драган Јаковљевић, главни уредник Српских недељних новина и један од предавача.

Тромесечна обука ће се састојати из низа стручних предавања и практичних вежби. Са полазницима се паралелно ради не само на овладавању новинарским вештинама, већ и на њиховој језичкој едукацији, с обзиром на то да смо у свакодневном животу сведоци занемаривања правилне употребе стандардног српског језика, који је основни „алаз“ сваког новинара.

На крају едукативног циклуса, по-

лазницима ће, након финалног тестирања, бити уручени сертификати о завршеном оспособљавању у Школи креативног писања „Теодор Павловић“, који им, уз стечено знање, могу бити од велике користи уколико желе да се касније и професионално баве новинарством.

„Мислимо да је важно да се млади новинарски кадрови, на које ће српска заједница у будућности потенцијално моћи да рачуна, обучавају уз помоћ школованих и професионалних, а не приучених новинара каквих је, нажалост, у глобалном медијском систему и највише. У многим медијима данас, нажалост, присутан је аматеризам, јер у њима раде људи који нису школовани новинари. Таква пракса може бити и опасна по друштво, јер је информисање јавности врло одговоран посао и не би требало да буде поверен нестручним особама, склоним различитим импровизацијама и манипулацијама. Наравно, ми не можемо да утичемо на то ко ће све у јавности да се представља као новинар, али можемо оваквим видовима едукације да помогнемо

да они који су заинтересовани, у свет новинарства уђу под менторством људи који су стекли највише академско образовање у области комуникација, који имају богато радно искуство у великим медијским кућама и који су такође и универзитетски или средњошколски предавачи“, каже др Јаковљевић.

Школа креативног писања у Будимпешти добила је име по Теодору Павловићу, оснивачу и првом уреднику „Српских народних новина“ које су излазиле почетком 19. века у Пешти, и које су заправо претеча данашњих „Српских недељних новина“.

Невена Богичевић, која је по струци професор српског језика и књижевности, за Школу креативног писања СНН-а чула је најпре од чланова наше редакције, а потом је пронашла и чланак на друштвеним мрежама, одакле се додатно информисала.

„Верујем да ће ми похађање овог курса помоћи да овладам новим техникама и видовима изражавања, како писменим, тако и усменим, а све те вештине ће ми засигурно омогућити бољу комуникацију на професионалном и приватном плану. Такође, свет журналистике је увек интригантан и динамичан, прати свакодневна дешавања у оквиру различитих сфера, што је свакако додатно искуство које би употпунило рад са ученицима и прилагођавање наставе актуелним проблемима. У том смислу, бављење медијима и не-

говање језика јесу поља мојих интересовања и верујем да ће ми ова радионица отворити нове могућности и утврдити већ стечена знања“, рекла нам је Невена.

Међу полазницима је и Тамара Матић Цвејанов, професор енглеског језика и завидним искуством у про-свети.

„Не сматрам да са завршетком школовања престаје и учење. У сваком паметном човеку је дубоко урезана знатижеља као покретач свега, као и потреба за стицањем нових знања и вештина. Себе видим као креативну и свестрану особу која воли себи да поставља нове изазове па одатле, можда, потиче и моја пријава за Школу креативног писања. Видим је као идеалну прилику да поради на свом матерњем језику, као и на лепшем изражавању и успешнијој комуникацији са људима око себе“, истиче Тамара.

Дорис Нехез, која је по струци хорски диригент, такође живи и ради у Будимпешти. Каже да је за Школу креативног писања „Теодор Павловић“ сазнала преко Фејсбука.

„Волим српски језик и то је био један од разлога због којег сам се пријавила, као и знатижеља за област новинарства. Тренутно радим у компанији 'Ериксон', где припадам тиму за реаговање на безбедносне инциденте и сматрам да ће ми ова едукација помоћи да напредујем у усвајању комуникацијских вештина“, истиче Дорис. Д. А.

БОГАЂЕЊЕ ВОКАБУЛАРА КАО ПРИОРИТЕТ

Покретач овог вида едукације, др Драган Јаковљевић, каже да је Школа креативног писања „Теодор Павловић“ покушај да се код младих пробуди интересовање за писано стваралаштво на нашем језику, овога пута у новинарству.

„Сведоци смо да се наши млађи сународници у Мађарској по правилу одлучују за међусобну комуникацију на мађарском језику, што утиче за замирање српског језика на овим просторима и на његово свођење на оскудни вокабулар. Логична последица такве праксе је све мањи број српских писаца у Мађарској, па и новинара, јер за бављење тим видовима писаног стваралаштва није довољан тако осиромашени речнички фонд. Надамо се да ћемо овом акцијом допринети већем интересовању, пре свега наших млађих и средовечних сународника у Мађарској, за писану и усмену комуникацију на српском језику и уопште, за љубав према писаној речи и новинарству“, каже др Јаковљевић.

ИСТОРИОГРАФИЈА

Навршило се 110 година од Кумановске бишке

Почетак краја турске владавине на Балкану (2)

У Кумановској бици постигнута је једна од највећих и најпресуднијих победа у Првом балканском рату. Српска војска је показала високи морални и борбени квалитет и велико пожртвовање, да би ослободила своје становништво вишевековног турског ропства. Кумановска битка подигла је углед Србије и показала перспективу за коначну српску победу.

Лево крило Дунавске дивизије 1. позива нашло се у кризи због растројства два батаљона, јер је на том крилу остао још само један батаљон. Иако је имао на располагању две дивизије против само једног батаљона, Зеки паша није искористио прилику, јер је сматрао да се ту налазе јаче српске снаге. Због тога је обуставио наступање, да би сачекао долазак Штипске редифске дивизије. Тај застој омогућио је Дунавској дивизији 1. позива да се консолидује прегруписањем снага.

Када су делови Штипске редифске дивизије покушали да обухватом угрозе четнички одред војводе Вука на Стревци, тада су им у помоћ стигла два батаљона 7. пука, која су успе-

ла да натерају на повлачење турску војску према Пчињи. Међутим у том сукобу погинуо је потпуковник Александар Глишић. Спречен је обухват левог крила Дунавске дивизије. Током те битке Коњичка дивизија је пасивно стајала.

На десном крилу Дунавске дивизије, тј. на фронту, који је бранио 9. пук, успели су да артиљеријом неутралишу турску артиљерију на Зебрњаку и да зауставе наступање Битољске редифске дивизије на око 500 метара испред својих положаја.

Моравска дивизија 1. позива под командом Илије Гојковића налазила се на српском десном крилу на линији Мокро поље-Ваксинце-Четирице. Турски 7. корпус започео је напад око

ТУРЦИ ОСТАВИЛИ ТОПОВЕ И БОЛНИЦЕ

Паника је захватила турску војску, па је кренула у паничан бег иза себе остављајући муницију, топове, болничке шаторе и све врсте ратног материјала. Турска војска је након пораза била у таквом стању, да је Зеки паша јављао да у два корпуса може да сакупи само 10.000 војника. Српска војска није због опреза кренула у потеру за потученим непријатељем. Српска војска ослободила је Скопље 26. октобра. Вардарска армија је имала 1200 погинулих, 3000 рањених и 2000 заробљених војника. Турска војска изгубила је и 98 топова. Српска војска имала је 687 погинулих, 3280 рањених и 597 несталих војника.

ОСИПАЊЕ ТУРСКИХ ЈЕДИНИЦА

Вест да је српска 3. армија заузела Приштину довео је до осипања Скопске редифске дивизије, у којој је било много војника мобилисаних на Косову. Након тога редифи (резервисти) 19. низамске дивизије почели су да дезертирају, а онда је и део редифа Битољске редифске дивизије напустио своје јединице.

Турци су једва успели да зауставе осипање јединица, али створило се 3 километра празнине између Скопске и Битољске редифске дивизије. Дринска дивизија 1. позива је ујутро кренула у наступање са Никуљанског висица у смеру Зебрњака и Бизли. Били су захваћени и успорени јаком турском артиљеријском ватром, али доласком српских батерија на косу код Мрамора ситуација се изменила.

Око 11 сати заузели су турске положаје испред Зебрњака. Турска пешадија Битољске редифске дивизије почела је да се повлачи према Тронећи. Након пробијања турског фронта 5. пук је кренуо према Тронећи и почео је да угрожава Зебрњак са запада. На Зебрњак је онда убачен елитни турски 6. стрељачки пук, који је 5. дринском пуку нанео доста губитака и успорио му напредовање.

Тада је српска артиљерија прецизном и снажном ватром засула турске положаје на Зебрњаку и ућуткала је турску артиљерију. На тај начин припремљен је напад на Зебрњак, кључ турског одбрамбеног система. Напад је изведен целим борбеним поретком, тако да су пукови наступали у извијуганим стрељачким стројевима. Турски 6. стрељачки пук се повукао, па је око 13 сати Дринска дивизија 1. позива овлада Зебрњаком. Турски фронт је био пробијен, па је почело опште турско повлачење. Око 15:30, прве српске јединице ушле су у Куманово.

подне, да би олакшао дејство на турском десном крилу.

Турски напад се споро развијао, па је мајор Милан Маринковић самоиницијативно око 16 сати кренуо у противнапад са својим батаљоном, са циљем да олакша ситуацију Дунавској дивизији. У жестоком сукобу турска војска је одбачена на другу страну Којнарске реке, а у бици је погинуо мајор Маринковић.

Слаба организација извиђачке и обавештајне службе допринела је да команда 1. армије нема правовремене информације и да су дивизије другог ешалона биле пасивне, док се Дунавска дивизија једва одржавала на положајима. Дринска дивизија 1. позива цели дан је била пасивна.

Пасивне су биле и дивизије другог ешалона (Тимочка дивизија 2. позива и Дунавска дивизија 2. позива). Од пет дивизија 1. армије први дан битке само су две дивизије одбиле напад 3 турска корпуса. Дунавска дивизија 1. позива је поднела највећи терет првог дана битке, па је из строја било избачено око 2000 војника.

Команда 1. армије ни након целог дана није била свесна да се 1. армија сукобила са главнином турских снага. Још увек су сматрали да их главнина турских снага чека на Овче пољу. Мислили су да су се сукобили са слаби-

јим непријатељским снагама, па су за следећи дан наредили да се заузму Куманово и да даље напредују. Тек иза поноћи стигао им је извештај Дунавске дивизије 1. позива, која је јављала да због губитака не може следећи дан да крене у напад. Зеки паша је са друге стране проценио да се први дан битке окончао у корист турске војске, па је за 24. октобар наредио да се настави са нападом до победе.

Око 5:30 започела је артиљеријска паљба на положаје Дунавске дивизије 1. позива. Зеки-паша је очекивао да ће Дунавска дивизија због великих губитака и преморености бити разбијена у нападу 5. корпуса и делова 6. корпуса. Штипска редифска дивизија је наступала левом обалом Пчиње са циљем да обухвати лево крило, али крај Стревце зауставио их је Дунавски коњички пук.

Када је Дринска дивизија 1. позива продрла према Зебрњаку ослабио је тај притисак. Све до 10 сати 17. низамска дивизија је вршила велики притисак на центар и лево крило Дунавске дивизије. Криза левог крила је преброђена око 10 сати, када је у помоћ почела пристизати Дунавска дивизија 2. позива. Коњичка дивизија је после 10 сати прешла на другу обалу Пчиње.

Д. А.

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (50)

ФЕЛТОН

Речи немоћног Ференца Деака

„Немоћни смо противу Кошута, а ја нисам у стању зауставити све те кржаве токове. А када бих и хотио да припомогнем Србима, тако је појачала та несрећна струја, да је моја реч и реч неколицине содруга мојих кано изговорена реч у пустињи. Једино је Бог у стању да припомогне јакоже и вама, а такоже и нама.“

Сегедински Мађари су све учесталије Србима добацвали погрдне, увредљиве речи, а нису изостајале ни псовке. Један део становништва јавно је претио Србима. „Раци! Раци! Заклани јагањци!“

На самом почетку састанка Димитрије Вилински је упознао господу са садржајем писма будимског проте Јована Витковића, у којем је описао свој сусрет са грофом Иштваном Сечењем. Потом је прочитао и писмо које је пре који дан примио од Јована Станковића, рођака из Карловаца. Станковић, као један од најактивнијих учесника Мајске скупштине, детаљно је описао сва важнија дешавања, а није изоставио ни напад на Карловце. Будући да је тада изабран за секретара народног сабора, био је у прилици да прецизно запише говоре беседника, чиме је успео да дочара праву ат-

мосферу тих пресудних догађања. У срцу сегединских угледника појави се двојаки осећај. Излив националног поноса, а уједно и стрепња од крајње неизвесне будућности.

Када је домаћин читао детаљни опис напада на Сремске Карловце лица се одједном заруменише, а срце у грудима поче брже да куца. Но, када поче да чита последње писмо проте Витковића, одајом завлада необична тишина.

„Високопочитајемо и благородни господине Вилински!

Прије пар дана посетио сам и почитајемо и високоученог господина министра правде Ференца Деака који је још во времена оно код мог блаженопочившег брата Михаила вежбао и изучио адвокатуру. Он ми је са сузом у оку рекао: »Заједно со вама жалим што је наше движење узело такви правац. Немоћни смо противу Кошута, а ја нисам у стању зауставити све те кржаве токове.

А када бих и хотио да припомогнем Србима, тако је појачала та несрећна струја, да је моја реч и реч неколицине содруга мојих кано изговорена реч у пустињи. Једино је Бог у стању да припомогне јакоже и вама, а такоже и нама!«

Почитајемо и дражесни мој господине Вилински, јоште имам намереније да поново посетим господина Кошута. Не знам што бих више могао учинити на ползу мог вољеног, многострадалног народа. Све ће бити да је нечастиви дошао по своје!

»И возљубиша человјеци па-че тму, неже свјет: бјеша бо их дјела зла!«

»И људима омиље већма та-ма него ли видјело; јер њихова дјела бијаху зла!«, како то стоји у Новом завјету господина Вука.

Нека Господ Бог пружи десницу своју и нека да свој благослов на све нас!

Остајем ваш содруг искрени, протопрезвитер Ј. Витковић“ И наста тешки мук. Могао се чути тек понеки пригушени кашаљ и дубоки узда. Сенатор Петровић прекину ту непријатну и свима тешку, мучку тишину.

- Високопочитајемо господине Вилински, лично сам био присутан у Карловцима и слуш'о патријар'а Рајачића. Дед прочитајте нам, молићу

фино, поново онај последњи део његове свечане беседе коју је изговорио на почетку Мајске скупштине!

- На који мислите, почитајемо? – окрете се домаћин према трговцу.

- Та на онај 'ди говори о благодатном сунцу које ће огријати Јевропу...

Димитрије Вилински погледом прелети преко дугачког писма карловачког му рођака.

Драгомир Дујмов

Ференц Деак

17. новембра 1889 – У једној од највећих рударских несрећа у Србији, у јами „Морава“ Алексиначких рудника угља, погинуло је 90 рудара.

17. новембра 1996 – У другом кругу локалних избора у Србији, коалиција опозиционих партија „Заједно“ је победила у највећем броју великих градова, укључујући Београд, Ниш, Нови Сад и Крагујевац.

18. новембра 1956 – Умро је српски глумац Добрица Милутиновић, првак Дrame националног театра више од пола века. Музеј позоришне уметности и Савез драмских

уметника Србије су 1980. установили награду за глумачко животно дело „Добричин прстен“.

18. новембра 1999 – На самиту ОЕБС-а у Истанбулу усвојена је Повеља о европској безбедности којом се сукоби унутар држава сматрају легитимним предметом бриге међународне заједнице.

18. новембра 1991 – Након 86 дана опсаде припадници Југословенске народне армије ушли су у разрушени Вуковар. У борбама са хрватским снагама погинуло је више хиљада људи, међу којима велики број цивила.

20. новембра 1847 – Умро је српски писац, преводилац и глумац Јоаким Вујић, отац српског позоришта, оснивач и директор Књажевско-сербског театра у Крагујевцу (1833). Последње године свога живота Вујић је провео у Београду, у оскудици. Умро је 8/20. новембра 1847. године, очекујући први повезани примерак своје нове књиге „Ирина и Филандар“. Јоаким Вујић је сахрањен у гробу Симе Милутиновића Сарајлије, у близини Цркве Светог Марка на старом ташмајданском гробљу у Београду. Гроб му је касније заметен. Вујићева слика је позната по нацрту који је сам приложио својој аутобиографији.

20. новембра 1863 – Рођен је српски писац, естетичар и књижевни критичар Богдан Поповић, члан Српске краљевске академије, један од оснивача „Српског књижевног гласника“. Покретач је најзначајнијег и свакако најбоље уређеног часописа – „Српског књижевног гласника“, који је почео да излази почетком 20. века. Богдан Поповић покренуо је и стварање ПЕН клуба, Друштва за живе језике и књижевност, Друштва пријатеља Француске.

20. новембра 1873 – Два града на десној и левој обали Дунава, Будим и Пешта спојени су у један и тако су формирали мађарску престоницу, Будимпешту.

21. новембра 1869 – Рођен је српски правник и историчар Слободан Јовановић, професор Београдског универзитета, председник Српске краљевске академије, нај-

ВРЕМЕПЛОВ

значајнији српски правни писац и теоретичар државе у XX веку.

21. новембра 1995 – Након тронедељних преговора, у војној бази Рајт Петерсон у америчком граду Дејтон, председници Хрватске, Босне и Херцеговине и Србије, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић и Слободан Милошевић парафирали су мировни споразум којим је окончан рат у Босни.

22. новембра 1995 – Након потписивања Оџонског споразума којим је окончан босански рат, Савет безбедности УН суспендовао је економске санкције СР Југославији, која је била под економском блокадом 1253 дана (од 31. маја 1992).

23. новембра 1855 – У Сенти је рођен Стеван Сремац, најизразитији представник српске хумористичке прозе и један од најзначајнијих писаца српског реализма. Био је члан Српске краљевске академије. Под шифром „Сенићанин“ почео је у „Босанској вили“ 1888. да објављује своје поетске слике из српске историје. Године 1889. изишла је његова прва сатирична приповетка у нишком листу „Стара Србија“ за 1889. Али у јавности је постао познат тек са својом приповетком „Ивкова слава“, која се појавила 1895. у „Српском прегледу“. Охрабрен тим великим успехом, током десетак наредних година објавио је знатан број радова, неколико романа и цео један низ хумористичних и сатиричних приповедака.

Јоаким Вујић умро је 20. новембра 1847.

НЕВЕН

Међународна просветна сарадња

СОЦ „Никола Тесла“ домаћин едукативног ЕУ програма

Српски образовни центар у Будимпешти, као главна просветна установа Срба у Мађарској, учесник је, али и организатор многих наставних и ваннаставних активности. Месец октобар био је у знаку програма Еразмус, који је осмишљен 2014. године и тренутно је један од највећих програма Европске уније.

Општи циљ Еразмуса је финансирање пројеката ради сарадње младих у области науке, образовања и спорта. Професорка Марина Александрић Ремели је у име наше школе, 2020. године, конкурисала код Европске комисије за учешће у програму, заједно са још пет представника различитих школа, и то са пројектом „Measure the city“. Материјал, који је припремила наша професорка, се односио на то каква знања и активности може да пружи наша школа за остале школе учеснице, у току недељу дана њиховог гостовања. Срећна околност је била та што су сви чланови нашег пројекта написали квалитетне планове, те је у оквиру програма Еразмус, прихваћен и финансиран „Measure the city“ пројекат.

За потребе пројекта свих шест школа је добило око 32.000 евра. У току прошле 2021/2022. школске године успели смо да остваримо неколико путовања и то: усавршавање за професоре у Турској, размену знања и вештина за ђаке у Шпанији, Србији и Румунији. Ове школске године смо ми, у октобру, били домаћини. Заједно са професорима и ученицима из још пет држава: Србије, Хрватске, Турске, Румуније и Шпаније, од 24. до 28. октобра, дружили смо се и учили у Будимпешти.

Са аеродрома, аутобуске и железничке станице, уз помоћ вредних возача, помогли смо гостима да што лагодније стигну до смештаја. Дочек и смештај је организован у нашем женском ђачком дому, у Улици рожа, који води директорка Гордана Ђерђ,

Први дан пројекта започет је културним програмом, обраћањем професорке Марине Александрић Ремели, која је координатор пројекта у Будимпешти, као и Кристине Бекић, заменице директорке Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти.

Добродошлицу смо пожелели српским традиционалним плесом, звуцима гитаре и виолине. Презентацијом о Мађарској и Будимпешти, упознали смо госте са лепотама државе у коју су допутовали. Организован је Kahoot квиз. Презентацију и квиз водиле су: Јана Шошић и Наталија Томић. Посебно изненађење је била торта декорисана симболима пројекта и држава учесница. За дочек гостију, организацију и културне програме захваљујемо и професорима: Лазару Которчевићу, Алекси Милићу, Драгани Васић, Јелени Мудрић, Оливери Анђелић, као и особљу школе – Љиљани Ковачев, Милице Немењи, Александри Тумбас и наравно, професорки Марине Александрић Ремели, која је била укључена у све активности.

Наредних дана смо имали низ радионица, као и експерименте из различитих области. Видели смо како функционишу закони физике, хемијске реакције и тајне свемира. Испробали смо најчудније ствари, попут собе са огледалима. Научили смо како су се некада правиле цигле од блата, а онда храбро пробали да направимо кућу од цигала и од дрвета.

Радионицу и предавања о micro bitu, џепном рачунару, на којем се може програмирати, држао је професор Давид Марић. Похађали смо радионицу прављења оптичке направе каледоскопа, коју је водио професор Кристијан Енги.

Мерили смо свечану салу зграде Текелијанум са циљем да израчунамо запремину. Пројекат је водила професорка Марина Александрић Ремели. Професор Владимир Латас је одржао предавање о програму ArchiCad, а затим смо у програм унели мере и започели пројектовање измерене сале.

У оквиру радионица Гео-Гебра и Планиметрија, која је припремила професорка Марина Ремели, цртали смо стаклени витраж, који се налази у сали зграде Текелијанума. Такође нам је презентовала како једним ре-

зом папира можемо добити геометријски облик. Радне листове за мерења и Планиметрију оплемењила је и садржајно помогла професорка Весна Пинтер.

Радионица прављења сапуна, под будним оком професорки Милице Живковић и Марине Бућан, посебно је заинтересовала девојчице. Научиле смо да направимо квалитетне и миришљаве сапуне.

Током трајања пројекта посетили смо град Сентандреју, највећи музеј на отвореном Skanzen, Палату чуда, познату Вацку улицу, Парламент Мађарске, Музичку кућу, Етнографски музеј, Трг хероја у Будимпешти. У парку Варошлигет смо тражили сакривено благо, које је организовала Ивана Бодор. Видели смо Свету круну и имали смо прилику да посетимо неке од актуелних изложби.

Били смо гости Српске православне цркве, која је посвећена Великому мученику Светом Георгију у најужем центру мађарске престонице. Овде нас је веома пријатно дочекао месни парох, отац Зоран Остојић.

Последњег, петог дана, у знак интересантне и успешне размене знања, организована је додела диплома за све вредне учеснике. А вредних је било толико да их је немогуће све поменути. Ђаци наше Српске гимназије су се потрудили да максимално учествују у програму. Посебно су се истакли у асистирању и били десна рука тиму професора: Балинт Феке, Марко Тишма, Наташа Симић, Анжелики Иванов и Антонија Санковић. Дипломе су доделиле др Јованка Ластичић, директорка Српског образовног центра „Никола Тесла“, и координатор пројекта Марина Александрић Ремели. Уз дипломе су подељене честитке, осмеси и загрљаји.

За израду позивних писама и диплома захваљујемо се професору Зорану Меселцији, а за снимање најинтересантнијих догађаја и забележене успомене Владимиру Марковићу.

Петодневно дружење нисмо могли завршити лепше, него крстарењем Дунавом и незаборавним погледом на Будимпешту са реке. Надамо се да смо нашим гостима, сада већ пријателима, створили лепе успомене и да ћемо ускоро наставити дружење у неком новом граду.

Наталија Томић, ученица

ИНФО

ДАН СЕОБЕ

На лађи **Аквинум** која ће бродити Дунавом од Будимпеште до Сентадреје и назад. Полазак лађе из Будимпеште са пристаништа 6. код трга Јасзи Мари (Jászi Mari tér) на пештанској страни. Повратак на исти док.

Време: 19. новембар 2022. (субота)
Полазак у 13.30 сати. Дозаказ у Сентадреју око 15.30.
Повратак из Сентадреје око 17.30. Повратак у Будимпешту око 19.00.

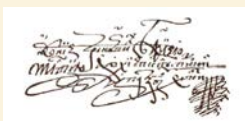
На лађи свира оркестар „Коло“ и наступају играчи КУД „Табан“ из Будимпеште.

У Сентадреји свечана промоција књиге Милесе Стефановић-Бановић „Знано буди“ – Записи у српским рукописима Сентадрејске збирке у Музеју еперије бумиске. Шетња кроз град и полагање венаца код споменика Јакова Игњатовића.

Присутн бесплатан.

Организатори:

Српска самоуправа у Будимпешти у сарадњи са Српским институтом, Српским културним клубом у Будимпешти, Српским форумом и Српском самоуправом и Српским клубом у Сентадреји.
Приредбу су материјално помогли:
Министарство за људске ресурсе – Фонд Габор Бетлен, Српска самоуправа XIX кварта – Кишпешт

Позив за предлајање кандидата за

СВЕТОСАВСКУ НАГРАДУ И ПОВЕЉУ САВА ТЕКЕЛИЈА 2023

Позивамо вас да дате своје предлоге за кандидате за добијање **Светосавске награде 2023**. У обзир долазе заслужни појединци или организације, који су својом дугогодишњом делатношћу знатно допринели очувању српства у Мађарској.

Такође вас позивамо да пошаљете своје предлоге за доделу награде **Повеља Саве Текелије 2023**. Ово признање се додељује појединцима или организацијама који су допринели очувању културних и верских добара Срба у Мађарској.

Према Правилнику ССМ о додељивању награда који се налази на веб-страници www.szerb.hu, предлоге са детаљним образложењем могу да дају чланови Скупштине ССМ, месне српске народносне самоуправе, српске цивилне организације, институције ССМ и појединци, припадници српске заједнице. Предлози се достављају писменим путем на адресу Самоуправе Срба у Мађарској (Szerb Országos Önkormányzat, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 3), са назнаком „Предлог за Светосавску награду ССМ 2023“, односно „Предлог за Повељу Сава Текелија 2023“. Предлози се могу доставити и електронским путем, на адресу: ssm@t-online.hu

Рок за приспеће ваших предлога је 15. новембар 2022. године до 24.00 часова. Предлози који стигну после овога рока се неће разматрати, па вас зато молимо да своје предлоге пошаљете на време.

Самоуправа Срба у Мађарској
(тел: +36/ 1 331-5345; e-mail: ssm@t-online.hu)

ЈЕСЕЊИ КОНЦЕРТ КУД-А „ТАБАН“

У позоришту на Тргу Бетлен

22. новембра 2022. од 19.00 ч.

Културно-уметничко друштво „Табан“ срдечно вас позива на јесењи концерт, који ће бити одржан у оквиру Јесењег фолклорног фестивала „Сиси“

Играче прати оркестар „Зора“

Адреса:

Будимпешта 1071, Трг Бетлен, бр. 3

Цена улазнице: 2000 фт

Улазнице за концерт могу се купити преко Позоришта на тргу Бетлен, на сајту: www.jegy.hu

Српска православна епархија будимска и Српски црквени музеј у Сентадреји

срдечно Вас позивају на промоцију књиге

Милесе Стефановић-Бановић

ЗНАНО БУДИ

ЗАПИСИ У СРПСКИМ РУКОПИСИМА СЕНТАДРЕЈСКЕ ЗБИРКЕ

која ће се одражати 19. новембра 2022 (у суботу) са почетком у 15:30 часова у Српском црквеном музеју у Сентадреји

Српски црквени музеј Сентадреја, Главни трг 6

ЗНАНО БУДИ
Записи у српским рукописима Сентадрејске збирке

4. Balkán Fesztivál

Először Magyarországon!

LEPA BRENA

Live Concert

Pécs Expo Center

2022. december 27. kedd

Jegyek:

Tixa.hu

Lira-Móra Könyvesbolt - Árkád Pécs

Baja Tourinform Iroda

Mohács Tourinform Iroda

Fővédnökök:
Dr. Hoppál Péter
Nuttárság Felelős államtitár
Péterffy Attila
Pécs MJV Polgármestere

Ове седмице издвајамо следеће мултимедијалне садржаје:

Представљање књиге:
Љубинко Галић „Песме“

„Плава Гробница“,
казује Драган Николић

Видео: „Банатски сабор“
у Дески

Сакрално наслеђе
Пештанске жупаније

ФОТО-галерија СНН-а:
Слава у Мечки

Аутор рубрике: Владимир Марковић

*Напомена: графички QR код можете скенирати било којом апликацијом са QR читачем (QR reader) или употребом сервиса Гугл сочиво (Google Lens)

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЕРБСКЕ

НАРОДНЕ НОВИНЕ.

www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ◊ Издавач: Српско културно и медијско предузеће (ДОО-Кфт) ◊ За издавача: Зорица Јурковић Ембер ◊ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ◊ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ◊ Фоторејтор: Иван Јакшић ◊ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ◊ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ◊ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ◊ Web: www.snnovine.com ◊ Графички прелом листа: Тибор Фуксел ◊ За штампању: Szedéstűkőr Vt.: Ференц Ибош ◊ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ◊ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ◊ HU ISSN 2061-0238

ДУХОВНОСТ

Митровданске храмовне славе

Свечаности у Шароку,
Шиклошу и Мечки

Шарок

Серија овогодишњих митровданских црквених слава у Жупанији Барања отпочела је 5. новембра, у Шароку, у присуству верника из мађарског и хрватског дела Барање. Свечаном обележавању Светог великомученика Димитрија претежно су присуствовали потомци некадашњих Срба оптаната из Шарока, који данас живе у Белом Манастиру и околини, у Хрватској. Наравно, дошли су и наши сународници из Србије, чији преци потичу из овог барањског насеља.

Свету литургију служили су: протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, јереј Милан Ерић, парох печујски, администратор шарочке парохије, и протођакон Андраш Штријк. Свечану славску проповед у склопу богослужења одржао је јереј Милан Ерић.

Након беседе уследио је свечани чин резања славског колача и благосиљања кољива. Кумовала је Смиља Хенке, начелница села Шарок, а за наредну годину кумства се прихватио Милан Станковић из Белог Манастира, у Хрватској.

Крај свечаног празновања заштитника шарочке цркве протекао је у знаку служења кратког помена упокојеним Србима, код спомен-обележја, надамак светог храма, подигнутог у спомен некадашњих оптаната.

Прослава је настављена дружењем и пригодним послужењем у порти светог храма, где се захваљујући музичарима из Удвара зачула и музика. Исти музичари побринули су се и за добар штимунг током агапе, који је уприличен у згради сеоске заједнице. Трошкове су сносиле и достојно празновање заштитника српске православне цркве у овом барањском насељу суфинансирале: Самоуправа Срба у Мађарској и Самоуправа Срба у Липови. Славске трпезе било је и код Ладислава Вајдича, дугогодишњег старатеља месног српског православног храма.

Митровданска храмовна слава, су-традан 6. новембра, одржана је и у

Шиклошу. У празновању патрона светиње, саграђене 1806. године, многи верници су се прикључили Шиклошанима и Србима из Харкања, пре свега, члановима Харкањске српске самоуправе, који су већ приликом свог оснивања 2019. године одлучили да и они сматрају својом ову цркву и заштитника светог храма.

Свечаном обележавању Светог великомученика Димитрија претежно су присуствовали Срби из мађарског и хрватског дела Барање, а дошли су и поједини Срби из Дервенте, у Републици Српској.

Свету литургију служили су: протонамесник Зоран Живић, парох калашки, архијерејски намесник мохачки, јеромонах Митрофан, духовник манастира Грабовац, јереј Милан Ерић, парох печујски, администратор шиклошке парохије и протођакон Андраш Штријк.

Свечану славску проповед у склопу богослужења одржао је протонамесник Зоран Живић, а потом је следео свечани чин резања славског колача и благосиљања кољива. Кумовали су супружници Раде и Нада Којић из Дервенте. За следећу годину кумства се примио Петар Крунић из Калаза.

На крају празничне свете литургије, говорећи о Светом Димитрију, борцу за Христову истиниту реч, присутним верницима обратио се и јереј Милан Ерић, који се захвалио верном народу што се у великом броју окупио како би прославио патрона цркве.

Након поздравних речи духовног пастира Барањаца, уследило је фотографисање у светом храму и пригодном послужењу у порти цркве. Уприличен је агапе, а Харкањска српска самоуправа, која је била један од главних организатора прославе свтодимитријевске храмовне славе, трпезу љубави приредила је у једном од угоститељских објеката бањског градића.

Уз живу музику верници су се дуго веселили, дружили и још једанпут

Шиклош

присетили Светог великомученика Димитрија, славног и чудотворног светитеља.

Прославу митровданске храмовне славе у Шиклошу суфинансирали су: Уред премијера, Фонд „Габор Бетлен“, Самоуправа Срба у Мађарској и Српска самоуправа у Харкању.

Низ митровданских празновања окончан је на сам дан црквеног празника, 8. новембра, у Мечки. Иако је био радни дан, изненађујући је био број српских православних верника, пре свега, из мађарског и хрватског дела Барање, па и иноверних. Близу тридесетак хришћана присуствовало је празничној литургији, коју су служили: протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, јереј Милан Ерић, парох печујски администратор парохије у Мечки, јеромонах Митрофан, духовник манастира Грабовац и протођакон Андраш Штријк.

Сви они са радошћу су констатовали да је свети храм најзад дочекао својих пет минута, тј. на њему су извршени реконструкциони радови. Кров је прекривен новим цреповима, стављени су нови олуци, торањ је делимично обновљен, и храм је добио нове прозоре. Извођачки послови реализовани су захваљујући конкурсним средствима, финансијској помоћи коју је доделила Влада Мађарске.

Након проповеди оца Ерића, уприличен је свечани чин резања славског колача и благосиљања кољива. Слично ранијим, и ове године кумовала је породица Станковић из Белог Манастира у Хрватској, на челу са главом фамилије Слободаном Станковићем. Овој породици се придружио и старатељ светог храма у Мечки, Младен Грубић.

Јереј Милан Ерић, на крају пригодног славског обреда, посебно је изразио велико задовољство што су на оронулом светом храму извршени реконструкциони радови. Он се том приликом и јавно захвалио Влади Мађарске, што је материјално подржала спољашњу реконструкцију светиње, чиме се стало на пут даљем продору влаге.

По окончању празничне литургије, кум овогодишње славе Слободан Станковић вернике и иноверне послужио је ракијом, соковима, колачем и кољивом, а није изостало ни заједничко фотографисање пред светим храмом. Митровданска храмовна слава у Мечки приведена је крају трпезом љубави у суседству светиње, у згради некадашње српске вероисповедне школе, која данас служи као Дом културе.

Достојну прославу суфинансирала је Самоуправа Срба у Мађарској.

Предраг Мандић

Мечка

